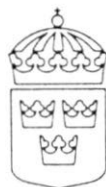

Motion till riksdagen

1987/88:Jo24

av Bengt Westerberg m. fl. (fp)
med anledning av prop. 1987/88:85
om miljöpolitiken inför 1990-talet

Mot.
1987/88
Jo24

Sammanfattning

Regeringens miljöpolitik lider av avsevärda brister.

Värdefull tid har gått förlorad genom att avgörande beslut under en följd av år skjutits på framtiden. Miljöpropositionen har luckor framför allt när det gäller naturvården och avfallsproblemen. Viktiga förslag till konkreta åtgärder saknas.

I denna motion redovisas folkpartiets syn på framtidens miljöpolitik. Den bör läsas parallellt med partiets motion från den allmänna motionstiden i januari. Dess principresonemang och krav utvecklas här ytterligare.

Internationella åtgärder är nödvändiga för att komma till rätta med miljöproblemen. Sverige måste öka sin aktivitet när det gäller att få till stånd överenskommelser mot exempelvis kväveutsläppen och freonanvändningen. Riskerna för klimatförändringar måste uppmärksammas genom att Sverige upprättar ett långsiktigt handläggningsprogram mot utsläppen av koldioxid.

Brundtlandkommissionens rekommendationer måste bli vägledande – det gäller bl. a. slopandet av handelsrestriktionerna på tekoområdet och ett ökat miljöbistånd.

Det nordiska samarbetet måste intensifieras – det gäller t. ex. kusthavens situation. Den svenska regeringen bör kräva konsultationer när beslut skall fattas i våra grannländer om verksamhet som har miljöstörande inverkan på svenskt territorium.

Regelsystem och miljövårdens organisation måste bli än effektivare. Miljölagstiftningen bör därför ses över i syfte att skapa samordning och åstadkomma en paraplylag för både naturvård och miljöskydd. Samma utredning bör se över möjligheterna att i miljöskyddsområden genom lagändring ge miljökraven större tyngd i förhållande till den ekonomiska hänsynen vid tillståndsprövning.

Miljöskyddsavgift bör utgå automatiskt vid överträdelse av de tillåtna utsläppen.

Ideella och vetenskapliga organisationer måste få överklaga beslut i miljöfrågor.

Kommunerna bör ha rätt att helt eller delvis överta tillsynen från länsstyrelserna. Däremot avstyrks regeringens förslag att kommunerna skall ta över tillsynen över ett ökat antal anmälningspliktiga anläggningar.

En svavelavgift bör redan nu införas. För industriprocesser bör den relateras till utsläppets storlek och uppgå till 4 000 kr. per ton svaveldioxid. När

det gäller förbränningsanläggningar bör miljöavgifter utgå i form av en avgift på svavel i olja. Den bör motsvara storleken på utsläppsavgiften, vilket blir 8000 kr. per ton svavel.

Mot. 1987/88
Jo24

Långtgående åtgärder mot försurning och kemiska ämnen måste vidtas

Målet måste vara att de inhemska utsläppen av svaveldioxid minskas med 75% och kväveoxider med 50% räknat från 1980 fram till slutet av 1990-talet.

Högsta tillåtna svavelhalt i tjock eldningsolja måste sänkas till 0,5%, i tunn eldningsolja till 0,1%.

Skärpta avgaskrav bör införas på lätta fordon fr. o. m. 1990, på tunga fordon från 1992 års modeller. Det innebär en tidigareläggning i förhållande till regeringens förslag.

Ett statligt stöd på 1 000 kr. bör utgå till bilägare som kompletterar sin begagnade bil med katalytisk avgasrening. Skrotningspremien bör höjas till 1 500 kr. för att stimulera att gamla bilar tas ur trafik.

Kemikalieinspektionen bör få fyra nya tjänster – de nuvarande resurserna är otillräckliga.

Naturvården måste få ökat stöd. Det kräver en fördubbling från 40 till 80 milj. kr. för mark för naturvård. Vidare måste domänverksmark utan ersättning kunna överföras till Naturvårdsfonden.

Länsstyrelsernas naturvårdsenheter bör tillföras 7 milj. kr. för att förstärka den gröna naturvården.

Havsföroreningarna måste bekämpas, bl. a. genom ett totalförbud mot användning av miljögiftet PCB. Kraven på massaindustrin måste skärpas – utsläppen måste vara i det närmaste helt eliminerade kring sekelskiftet.

Freonanvändningen måste upphöra. Regeringens förslag måste kompletteras, dels med ett uttryckligt förbud mot användning av freon på nya områden, dels med krav på effektiv återvinning.

De växande avfallsproblemen måste bemästras. Lagstiftningen måste kompletteras med ett generellt krav på återvinning. Pantsystem på miljöfarliga batterier och bilbatterier måste införas.

1. Inledning

Under de senaste åren har larmrapporterna om miljöförstöringen blivit allt vanligare. Allt oftare handlar de om direkta hot mot människors hälsa: luftföroreningar ger andningsbesvär, dricksvatten förgiftas genom försurning, de höga radonhalterna i många hus utsätter människor för höga stråldoser. För att komma till rätta med problemen krävs effektiva åtgärder på en lång rad områden och framför allt: Tiden hastar, vi måste handla nu!

Det är mot den bakgrunden regeringens miljöpolitik skall bedömas. Den har i flera år varit inriktad på att genomföra utredningar på olika områden. Det har resulterat i värdefullt bakgrundsmaterial och ett stort antal förslag till åtgärder t. ex. för att bekämpa havsföroreningarna.

Men samtidigt har regeringens strategi inneburit stora förseningar.

Redan 1985 begärde riksdagen ett handlingsprogram mot användningen av freoner.

Ett år senare begärde riksdagen en rabatt för dem som installerar katalytisk avgasrening på sin begagnade bil.

Vid samma tidpunkt begärdes ett pantsystem på miljöfarliga batterier.

Nu efter flera års väntan kommer beskedet i miljöpropositionen.

Det blir ett ambitiöst program mot freonerna till priset av flera års onödig försening. Däremot presenteras inga åtgärder för att komma till rätta med utsläppen från den äldre bilparken, ej heller några åtgärder för att skynda på insamlingen av miljöfarliga batterier.

Propositionen innehåller en lång rad historiska tillbakablickar. De bekräftar att miljöproblemen långt ifrån har negligerats under 1960- och 70-talen. För att göra bilden än mer fullständig vill vi peka på några exempel på åtgärder som genomfördes under åren 1976-1982 på förslag av borgerliga regeringar.

Dit hör förbuden mot kadmium och mot freoner i sprayförpackningar. De återstående älvorna fick ett förstärkt skydd.

Från folkpartiregeringens tid vill vi bl. a. peka på förstärkningen av oljeskadeskyddet och kraven på säkrare sjötransporter. Naturvården fick en starkare ställning genom en kraftig ökning av resurserna för bildande av naturreservat. Två nya nationalparker, Tiveden och Skuleskogen, inrättades.

Miljöpropositionen har presenterats som en heltäckande genomgång av den svenska miljösituationen. Det motivet har varit regeringens alibi för att avsevärd tid har gått förlorad i miljöarbetet.

Men propositionen svarar dess värre inte mot förväntningarna. Den innehåller många ambitiösa mål, men långt färre konkreta åtgärder. Även nu väljer regeringen att skjuta viktiga åtgärder på framtiden.

Det gäller t. ex. frågan om införandet av miljöavgifter och miljörevisorer för att effektivisera miljöarbetet. Avsnittet om naturvård är torftigt. Det växande avfallsberget ägnas ett förstrött intresse.

I vår partimotion från den allmänna motionstiden har vi på olika områden lagt fram konkreta förslag till åtgärder. Vi vill påminna om utgångspunkterna:

- Sverige måste spela en mer offensiv roll i den internationella miljöpolitiken.
- En effektiv miljöorganisation och effektiva styrmedel måste utvecklas.
- Offensiva åtgärder måste utan tidsspillan genomföras för att stoppa miljöförstöringen.

Flera av våra krav har tillgodosetts. Andra tvingas vi upprepa i denna motion.

2. Internationella åtgärder

De flesta miljöproblem är internationella. Även om problemen måste angripas nationellt är internationella överenskommelser mycket viktiga i miljövårdsarbetet.

I vår partimotion om miljöpolitiken lyfte vi särskilt fram vikten av att Sverige spelar en mer offensiv roll i den internationella miljöpolitiken. Bland våra krav märks:

- ökad aktivitet från svensk sida inom ramen för ECE:s konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar för att få till stånd dels en konvention om begränsning av kväveoxidutsläpp, dels ytterligare begränsningar av svaveldioxidutsläpp.
- krav på en internationell luftvårdsfond finansierad genom avgifter på fossila bränslen för att underlätta investeringar i reningsanläggningar.
- skyddet för Nordsjön måste förbättras genom att en Nordsjökommission liknande den som finns för Östersjön inrättas.
- förbättrat samarbete, såväl med strandstaterna kring Östersjön som länderna kring Västerhavet-Nordsjön.
- krav på att Sverige vid Internationella domstolen i Haag skall väcka talan mot Storbritanniens och Polens utsläpp av svaveldioxider.
- ett närmare tekniskt och ekonomiskt samarbete med Polen på miljöskyddsområdet bör övervägas.
- totalförbud mot PCB-användning i Sverige och kraftfullt agerande för att motsvarande åtgärder snarast möjligt införs i övriga Östersjöstater.
- initiativ genom FN:s miljöorgan UNEP för att få Antarktis förklarad som internationell nationalpark.

Miljöfrågorna kommer att stå högt upp på agendan för den internationella politiska debatten. Utsläpp av föroreningar drabbar inte bara det egna landet utan också kringliggande länder. Alla länder är offer för andra länders miljöpåverkan. Alla länder drabbas av hotet mot det skyddande ozonskiktet och risken för en klimatförändring.

Men det internationella miljöarbetet går trots det alltför trögt. Engagemanget är mindre än tidigare, byråkratin har ökat. I och för sig välformulerade konventioner träder sällan i kraft, eftersom för få länder ratificerar dem. De som träder i kraft är oftast tandlösa.

När det gäller konventioner mot *föroreningar av haven* är den internationella miljörätten relativt väl utvecklad. Dock är det av miljöskäl olyckligt att havsrättskonventionen (Convention on the Law of the Sea) inte synes ha förutsättningar att träda i kraft.

På *luftföroreningsområdet* är det sämre. Protokollet om svavelreduktion till ECE-konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar var ett viktigt steg. Men kraven är inte tillräckliga i förhållande till vad naturen tål.

Förhandlingarna om begränsningar av kväveoxidutsläpp har ännu inte nått resultat. Det är därför viktigt att Sverige ökar aktiviteten för att snabbt nå resultat om långtgående nedtrappningar av utsläppen inom rimlig tid.

Sedan 1985 finns Wienkonventionen, vari de *halogenerade kolvätena* erkänns som ett problem som måste åtgärdas. I Montreal slöts 1987 en överenskommelse mellan 24 industriländer om globala begränsningar av freon-användningen.

Dess värre leder Montrealprotokollet endast till en halvering av freonan-

vändningen – och detta först vid sekelskiftet. Mot bakgrund av att uttunningen av ozonskiktet över det norra halvklotet sannolikt är värre än beräknat framstår det som än angelägnare att Sverige också internationellt verkar mycket aktivt för ett totalt stopp för freonanvändningen.

Rubbningar i jordens klimat på grund av *drivhuseffekt* förorsakad av bl. a. ökad koldioxidhalt i atmosfären framstår som ett av de stora framtida miljöproblemen. En utveckling mot varmare klimat skulle främst drabba de människor som bor i de länder som redan i dag lider av torka. Det är viktigt att Sverige redan nu går före genom att upprätta ett långsiktigt handlingsprogram mot koldioxidutsläppen. Förslag om detta lades fram i vår partimotion i januari. Regeringens passivitet på denna punkt är anmärkningsvärd.

Regeringen redogör i propositionen för redan vidtagna och kommande åtgärder i anslutning till *Brundtlandkommissionens rapport* och den enhälliga resolution som FN:s generalförsamling med anledning av denna antagit. Vi vill understryka vikten av att rekommendationerna blir vägledande för Sverige. Det gäller också underlätandet av u-ländernas ekonomiska utveckling genom att slopa tekorestriktionerna samt ett ökat miljöbistånd. Folkpartiet har i partimotionen om biståndspolitiken föreslagit ett anslag för miljö, markvård och energi på 150 milj. kr.

Regeringens ambitioner på det internationella miljöområdet är, som de framstår i propositionens redovisning, otillräckliga.

Vi har från folkpartiets sida föreslagit att Sverige skall aktualisera en rad åtgärder på internationell nivå. Det gäller bl. a. att förstärka den icke konventionsbundna folkrätten genom att hävda grundläggande internationella sedvanor som t. ex. sic utere tuos (sic utere tuo ut alienum non laedas – ungefär använd ditt territorium så att du inte skadar dina grannars). Vi uppger kravet att Sverige bör väcka talan mot Storbritannien och Polen vid Internationella domstolen i Haag på grund av deras ovilja att skriva under internationella åtaganden om att begränsa svaletutsläppen.

Det internationella samarbetet kring våra *kusthav* måste förbättras. En rad hot mot kusthaven kan nämnas: dit hör finska utsläpp från pappersmassaindustrin, Sovjets planer på mycket omfattande fosforitbrytning och norska utsläpp från industrier efter Glommaälven. Vi vill understryka vikten av att Sverige agerar mycket kraftfullt bl. a. inom ramen för Helsingforskonventionen för att minska hotet mot Östersjön.

Vi har också krävt att initiativ tas till bildande av en Nordsjökommission, liknande den som redan finns för Östersjön. Även i Nordsjön är föroreningsituationen mycket allvarlig. Regionala konventioner har visat sig vara ett relativt effektivt sätt att komma till rätta med problemen.

Nordiska miljöskyddskonventionen från 1974 med Danmark, Finland, Norge och Sverige, introducerade ett nytt element i miljötraktaträtten. De nationella gränserna och den nationella suveräniteten mellan staterna i miljörettslig bemärkelse upphörde mer eller mindre.

För första gången i internationell miljöretts uttalandes explicit att en stat som överväger att ge tillstånd för miljöstörande verksamhet har skyldighet att också beakta den störning som kan drabba grannstaterna.

Regeringen kan, med stöd av konventionen, kräva konsultationer med den regering som står i begrepp att ge tillstånd till miljöstörande verksamhet. Den svenska regeringen bör därför kräva konsultationer när beslut skall fattas i våra grannländer om verksamhet som bedöms ha en betydande miljöstörande inverkan på svenskt territorium. Även krav om åtgärder mot redan tillåtna utsläpp som påverkar miljön i Sverige bör övervägas. Sverige bör i motsvarande mån vara lyhört för krav från grannländerna.

3. Miljöskador, regelsystem och organisation

I vår partimotion från den allmänna motionstiden lade vi fram en rad förslag på detta område, bl. a.:

- en obligatorisk miljöskadeförsäkring.
- införandet av ett särskilt miljö- och naturresursdepartement, skilt från exploateringsfrågor som energipolitiken.
- överföring av uppgiften att övervaka och samordna hushållningen med naturresurser från plan- och bostadsverket till naturvårdsverket,
- rätt för kommunerna att ta över tillsynsansvaret enligt miljöskyddslagen.
- en bättre samordning mellan centrala miljömyndigheter som naturvårdsverket och kemikalieinspektionen.
- obligatoriska miljökonsekvensanalyser
- en utredning om bättre samordning av miljölagstiftningen,
- avskaffande av kravet att en förorenare skall ha haft ekonomisk vinning av ett otillåtet utsläpp för att miljöskyddsavgift skall kunna utdömas.
- ett system med miljörevisorer utsedda av bolagsstämman.
- rätt för ideella och vetenskapliga organisationer att överklaga beslut enligt miljöskyddslagen.
- möjlighet till rättshjälp i miljö mål.

Regeringen behandlar i denna del främst förslagen från miljöskadefondsutredningen och utredningen om miljövärdens organisation.

Vi konstaterar med tillfredsställelse att regeringen avvisat tanken på en miljöskadefond och i stället föreslår en miljöskadeförsäkring enligt den modell som näringslivet utarbetat. För återställningsåtgärder anvisas särskilda budgetmedel, 50 milj. kr. Även om det är sannolikt att detta i längden inte är tillräckligt är medelsbehovet svårbedömt. Vi har därför valt att tillstyrka den föreslagna summan i ett inledande skede – för nästa budgetår.

I den del av propositionen som gäller miljöskyddslagen och kraven på industrin är propositionen otillräcklig.

I vår partimotion i januari föreslog vi en samlad översyn av miljölagstiftningen – inkl. bl. a. naturvårdslagen, miljöskyddslagen och lagen om kemiska produkter – i syfte att åstadkomma en ökad samordning och effektivisering. Ett viktigt underlag för en sådan utredning borde svenska naturskyddsföreningens förslag till ny naturskyddslag vara.

Detta förslag avvisas nu av regeringen. Inte ens den av utredningen föreslagna översynen av miljöstraffrätten kommer till stånd. Regeringen väljer att begränsa sig till en översyn av naturvårdslagen. Det är i och för sig väl-

kommet. Det snäva uppdraget innebär dock att en viktig tanke bakom SNF:s förslag – att åstadkomma en paraplylag för både naturvård och miljöskydd – förfuskas.

En ytterligare svaghet med propositionen i denna del är att den saknar resonemang om möjligheterna att i framtiden i högre grad utgå från vad naturen tål när utsläppskrav fastställs. Man skulle t. ex. kunna tänka sig att sådana miljö kvalitetsnormer skall vara utgångspunkten när miljökraven för ett miljöskyddsområde beslutas. Därmed skulle en annan och för naturen förmånligare avvägning mellan miljökrav och ekonomiska hänsyn kunna göras vid tillståndsprövning i dessa områden. Denna fråga bör prövas av den utredning om framtidens miljölagar som vi tidigare föreslagit.

I vår partimotion i januari föreslog vi att miljöskyddsavgift vid överträdelse av miljöskyddslagen skall utgå så fort en utsläppsgrens överskridits. Något krav på att förearen haft ekonomisk vinning av utsläppet skulle inte ställas. Precis som vid fortkörning skulle påföljden komma automatiskt. Vi beklagar att regeringen inte tagit tillfället i akt och lagt fram detta förslag. Vi beklagar i lika hög grad att regeringen avvisar utredningens förslag – tillstyrkt bl. a. av koncessionsnämnden – att låta ideella och vetenskapliga organisationer överklaga beslut i miljöfrågor.

Utredningen om den framtida miljövårdsorganisationen föreslog att straffriheten vid miljöbrott i ringa fall skulle avskaffas. Det vore en viktig markering av hur allvarligt samhället ser på dessa brott. Regeringen avvisar detta förslag med en enda mening. Vi anser att det bör genomföras.

Den allvarligaste bristen i den nuvarande miljövårdsorganisationen har tveklöst varit de otillräckliga resurserna för tillsynen. Folkpartiet har länge begärt ökade anslag till länsstyrelsernas naturvårdsenheter. Vi välkomnar därför den förstärkning av resurserna för tillsynen som nu aviseras i propositionen.

Enligt vår uppfattning bör kommunerna ges rätt, inte bara möjlighet, att ta över hela eller delar av tillsynen från länsstyrelserna. Samtidigt skall dessa följa miljö- och hälsoskyddsnämndernas verksamhet och vid uppenbara försummelser från en kommuns sida kunna ingripa med initiativ till ett rättsligt förfarande mot kommunen. I en sådan organisation utnyttjar man det miljöintresse och kunnande som finns i många kommuner utan att för den skull tvinga på kommuner med otillräckliga förutsättningar ett tillsynsansvar.

Regeringen föreslår nu att antalet anmälningspliktiga anläggningar skall öka och att kommunerna skall ta över tillsynen över dessa. Detta ansvar blir sannolikt en övermäktig börda för många små kommuner som i dag bara har någon enstaka tjänsteman som sysslar med miljövård. Vi avvisar därför förslaget om en obligatorisk kommunal tillsyn över dessa anläggningar.

Folkpartiet har länge hävdat att ett system med obligatoriska miljökonsekvensanalyser bör införas i Sverige. Innan viktiga beslut fattas bör konsekvenserna för miljön vara klarlagda. Ett litet steg i denna riktning togs 1987 när ett sådant krav fördes in i väglagen. Det är en betydande svaghet i propositionen att regeringen nöjer sig med att uttala ett allmänt önskemål om den här typen av bedömningar utan att vidta några konkreta åtgärder.

Regeringen redovisar i propositionen en relativt skeptisk attityd till tanken på miljörevisorer.

Folkpartiet avvisade i januari den modell för miljörevisorer som föreslagits av utredningen om miljövärdens organisation bl. a. eftersom den skulle ge revisorn en dubbelroll med lojaliteter både mot företaget och mot det allmänna. Den oklara rollfördelningen var också ett viktigt skäl för flera remissinstanser att avvisa utredningens förslag.

I vår januarimotion föreslog vi i stället ett system där miljörevisorerna har aktieägarna som uppdragsgivare och sålunda utses av bolagsstämman. Det skulle i så fall byggas upp i analogi med de ekonomiska revisorerna. Fördelen vore att det skulle kunna ge företagets egenkontroll ökad trovärdighet och kunna förstärka främst de mindre företagets miljöskyddsarbete. Med tanke på behovet av kvalificerad personal bör ett system med miljörevisorer byggas upp successivt. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i denna riktning.

Ekonomiska styrmedel

I vår partimotion från den allmänna motionstiden pekar vi på behovet av att ekonomiska styrmedel införs som ett komplement till de administrativa reglerna, vilka hittills dominerat den svenska miljöpolitiken. Genom avgifter på företagets redan tillåtna utsläpp skulle företagen stimuleras att med olika åtgärder öka reningen av sina utsläpp. Även forskning kring miljövänlig teknik skulle stimuleras.

Motionen utmynnar i krav på miljöavgifter på följande typer av utsläpp:

- utsläpp av svaveldioxid,
- utsläpp av kväveoxider från förbränningsanläggningar och industriprocesser och organiska lösningsmedel,
- utsläpp av kväveföreningar och klorerade ligninrester i vatten.

Vi konstaterar att regeringen i sin proposition givit upp det principiella motståndet mot att använda marknadsekonomiska inslag i miljöpolitiken. Tyvärr har värdefull tid gått förlorad genom att man först nu föreslår en utredning. Den borde ha tillsatts för mer än ett år sedan.

För att skynda på åtgärderna mot försurningen bör redan nu en miljöavgift på svavel införas. Som ett första steg bör följande villkor gälla:

Utsläpp från *industriprocesser* bör beläggas med en avgift på 4 000 kr./ton svaveldioxid. Det innebär att avgiften relateras till utsläppets storlek.

När det gäller förbränningsanläggningar bör en miljöavgift i form av en avgift på svavel i olja införas. Avgiften bör sättas per kilogram svavel i den olja som förbränns och motsvara storleken på utsläppsavgiften. Den blir då 8 kr./kg svavel, vilket motsvarar 8 000 kr./ton svavel.

Avgiften bör kombineras med att företaget får restitution för den mängd svavel som renas.

Svavelavgiften får därmed i praktiken samma effekt som en avgift på utsläppen. Forskning kring och övergång till mer miljövänlig teknik stimuleras genom att varje minskning av utsläppen också minskar företagets oljekostnader.

4. Åtgärder mot försurningen och kemiska ämnen

Mot. 1987/88

Jo24

Luftföroreningar skapar försurning av mark, skog och vatten – det har blivit ett av den industrialiserade världens svåraste miljöhot. Långtgående åtgärder är nödvändiga för att avvärja detta hot. I vår miljöpolitiska partimotion från den allmänna motionstiden har vi redovisat krav på sådana åtgärder.

Ett handlingsprogram mot försurningen bör upprättas med utgångspunkt i vad naturen tål på lång sikt. Målet bör vara att nedbringa utsläppen till denna nivå. För att nå målet erfordras skärpta krav på minskade utsläpp från industri, energiproduktion och trafik etc.

Bland de ståndpunkter som framförs i motionen från den allmänna motionstiden märks bl. a.:

- skärpta miljökrav vid kolförbränning där bl. a. gränsvärdet för svavelutsläpp sänks till 0,05 gram svavel per MJ bränsle,
- sänkning av högsta tillåtna svavelhalt i tjock eldningsolja till 0,5 % och i tunn eldningsolja till 0,1 %,
- ekonomiska stimulanser för att stödja en övergång till avgasrening i befintlig bilpark,
- ekonomiska styrmedel för att påskynda övergången till en modernare bilpark,
- bättre kontroll av att gällande hastighetsbestämmelser efterlevs och möjlighet att införa regionala hastighetsbegränsningar i områden med stora luftföroreningsproblem,
- möjlighet för kommuner att få använda ekonomiska styrmedel för att stimulera övergång från färd med egen bil till allmänna kommunikationsmedel,
- skärpta avgasregler för dieselfordon genom övergång till de s. k. Kalifornienkraven,
- ett regionalt handlingsprogram mot luftföroreningarna i Skåne,
- åtgärder i jord- och skogsbruk för att öka motståndskraften mot försurning och minska tillförseln av försurande ämnen,
- åtgärder mot försurningens skadeverkningar på kulturminnen.

Målsättning

Propositionens mål för utsläppsminskningar är otillräckliga när det gäller att anpassa belastningen till vad naturen tål. Därför måste målsättningen skärpas genom att riksdagen uttalar sig för en minskning av de inhemska utsläppen av svaveldioxid med 75 % och av kväveoxider med 50 %, räknat från 1980, fram till slutet av 1990-talet.

En minskning av mängden ozon och andra fotokemiska oxidanter med 75 % måste också ingå i denna målsättning. På sikt kan krävas ytterligare minskningar om utsläppen skall kunna begränsas till vad naturen tål också i känsliga områden.

För att nå vår högre ambitionsnivå i kampen mot luftföroreningar och försurning krävs ytterligare eller mer långtgående åtgärder i förhållande till

vad regeringen föreslår på en rad områden. Dessa redovisas i det följande. I övrigt ansluter vi oss till propositionens problembeskrivningar och förslag.

Mot. 1987/88
Jo24

Utsläpp vid förbränning

Begränsning av högsta tillåtna svavelhalt i eldningsolja och av svavelutsläpp vid förbränning av fasta bränslen har genomförts i flera etapper under lång tid. Det har verksamt bidragit till minskningen av försurande utsläpp. Ytterligare steg i denna riktning måste nu tas.

Högsta tillåtna svavelhalt måste sänkas till 0,5 % i tjock eldningsolja och till 0,1 % i tunn eldningsolja. Därutöver måste vid förbränning av svavelhaltiga bränslen gälla ett gränsvärde för utsläpp av 0.05 g svavel per MJ bränsle. Dessa nya gränsvärden bör träda i kraft senast 1992.

Skärpta avgaskrav för fordon

Vägrafiken är en stor föroreningskälla med avgörande betydelse för lokal luftmiljö, försurning och skogsskador i stora delar av vårt land. En rad åtgärder på både kort och lång sikt ter sig helt nödvändiga. De åtgärder som regeringen föreslår räcker inte för att nå det i sig otillräckliga målet om en utsläppsreduktion med 30 % från 1980 till 1995.

Åtgärderna bör inriktas på såväl lägre hastigheter, genom bl. a. skärpt övervakning, som bättre avgasrening.

Enligt vår mening är regeringens förslag till skärpta avgaskrav på dieselfordon otillräckliga mot bakgrund av dels den svåra föroreningssituationen, dels de tekniska och andra förutsättningar som nu finns när det gäller att genomföra snabba åtgärder.

Vi föreslår att regeringens förslag till skärpta avgaskrav motsvarande de federala USA-kraven för såväl lätta som tunga lastbilar och bussar tidigareläggs. Detta innebär att de införs obligatoriskt fr. o. m. 1990 resp. 1992 års modeller. Det ringa antal importerade fordon som inte kan uppfylla dessa krav bör beviljas dispens. En miljöavgift motsvarande minst skillnaden i tillverkningskostnad mellan fordon som uppfyller och inte uppfyller kraven bör därvid övervägas.

Genom detta förslag bortfaller behovet av medel (450 milj. kr. enligt propositionen) för att ekonomiskt stödja frivilliga inköp av fordon som uppfyller de skärpta avgaskraven innan dessa blir obligatoriska. Merparten av dessa medel bör i stället användas för att stimulera frivillig avgasrening i den befintliga bilparken under en treårsperiod.

Enligt propositionens underlag kan 600 000 bilar förses med katalytisk avgasrening. Vi föreslår att ett statligt stöd av 1 000 kr. utgår till de bilägare som kompletterar sin bil med sådan rening. Därigenom kan snabbt en betydelsefull utsläppsreduktion erhållas.

Naturvårdsverket bör vidare få i uppdrag att lägga fram förslag till skärpta avgasnormer för bensinbilar fr. o. m. 1995 års modell. Utsläppsminskningen kan ske genom förbättrad katalytisk rening i enlighet med vad som genomförts i Kalifornien – varvid riskerna för skador på ozonskiktet genom utsläpp av dikväveoxid måste beaktas – eller genom annan teknik.

Regeringen bör också ta initiativ till intensifierad forskning för att ytterligare reducera utsläppen från motorfordon, t. ex. genom nya motorkonstruktioner och/eller drivmedel. Insatser bör ske såväl nationellt i samarbete mellan staten och de svenska biltillverkarna som internationellt.

Vidare måste andra transportslag uppmärksammas. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att komma med förslag till avsevärt skärpta miljökrav på flygtrafik och sjöfart. I vår trafikpolitiska motion har vi förslagit en miljöavgift på flyget utformad så att den stimulerar övergången till mer miljövänliga maskiner. Beslut i en första etapp bör tas redan nu om sänkt svavelhalt i bunkerolja till 1 % fr. o. m. 1990 alternativt skärpta krav på rökgasrening med motsvarande effekt.

Övriga åtgärder för att minska försurningen

Från miljösynpunkt är det angeläget att *påskynda skrotningen* av de äldsta och mest förorenande bilarna. Därför bör skrotningspremien omedelbart höjas till 1 500 kr. för att stimulera att dessa bilar tas ur trafik. Motsvarande höjning av bilskrotningsavgiften bör ske. Vidare bör en informationskampanj om vikten av att påskynda förnyelsen av bilparken genomföras.

Det är viktigt att *kalkningsverksamheten fortsätter* men fortfarande finns vissa frågetecken kring denna. En intensifierad forsknings- och utredningsverksamhet är angelägen. Särskilt gäller detta skogsmarkskalkning där utökade fältförsök bör genomföras. Det är också angeläget i detta sammanhang att i större skala undersöka möjligheterna att genom selentillförsel begränsa skadeverkningarna av kvicksilver i miljön. Kalk bör användas som fällningskemikalie i kommunala avloppsreningsverk.

Brukningsmetoderna i jord- och skogsbruk har en betydelse i försurnings-sammanhang som inte tillräckligt uppmärksammas i propositionen. Särskilt gäller detta skogsbruket där det nu får anses belagt att en ökad lövskogsandel kan påverka situationen positivt. Skogsstyrelsen bör därför få i uppdrag att i samråd med naturvårdsverket utarbeta ett förslag till hur lövskogsandelen skall kunna ökas i särskilt drabbade områden.

Regeringens övriga förslag till åtgärder för att minska utsläppen av kväveoxider och kolväten ter sig otillräckliga. Liksom i fråga om trafiken anser vi en högre ambitionsnivå vara nödvändig. Emellertid saknas tillräckligt underlag för att bedöma vad som realistiskt kan göras utöver propositionens förslag. Därför bör naturvårdsverket få i uppdrag att snarast möjligt redovisa hur ytterligare – och snabbare – utsläpps begränsningar skall kunna ske.

Åtgärder mot kemikalieanvändningen

I vår partimotion om miljöpolitiken som lades fram under allmänna motionstiden i januari föreslog vi bl. a. följande:

- materialbalanser upprättas för de farligaste och mest använda ämnena så att kemikalieflödet kan följas.
- fyra nya tjänster till kemikalieinspektionen så att arbetet med förhandsgranskning och granskning av befintliga bekämpningsmedel kan forceras och även utökas till andra kemikalier,

- inom tio år bör alla högfrekvent använda ämnen och produkter vara tillfredsställande undersökta,
- ytterligare 7 milj. kr. bör anslås för åtgärder rörande bekämpningsmedel.

Som framhölls i vår partimotion råder i dag stora brister i den kunskap vi har om de kemiska ämnena. Många av de kemikalier som används dagligen i Sverige har okända hälso- och miljöeffekter. Sverige måste bidra till och dra erfarenhet av det omfattande internationella arbete som pågår på kemikalieområdet. Regeringen delar uppenbarligen denna syn men föreslår tyvärr inga förstärkningar av kemikalieinspektionen utöver vad som föreslogs i budgetpropositionen.

Regeringen redovisar i propositionen de omfattande utredningsarbeten som pågår inom kemikalieinspektionen, bl. a. materialbalanser för farliga kemikalier. Folkpartiet uppfattar kemikaliesituationen som så allvarlig att önskemålet i kemikalieinspektionens anslagsframställan om personalförstärkningar redan nu bör uppfyllas. Även om inspektionens verksamhet för närvarande utvärderas kan redan nu konstateras att de nuvarande resurserna är otillräckliga. Riksdagen bör därför bevilja inspektionen fyra nya tjänster.

Vidare bör ytterligare 7 milj. kr. – som föreslogs i vår partimotion i januari – anslås för åtgärder rörande bekämpningsmedel.

5. Naturvård

I våra partimotioner i januari lade vi fram en lång rad förslag på detta område, bl. a.:

- fördubblade resurser från 40 till 80 milj. kr. för mark för naturvård,
- en höjning av anslaget för vård av naturreservat med 12,7 milj. kr. från ca 47 milj. kr. till 60 milj. kr.,
- en höjning av anslaget för flora- och faunavård med 1 milj. kr. till 3. milj. kr.,
- 10 milj. kr. mer för utredningar och inventeringar på miljöområdet.
- ett skydd för fler älvar och älvsträckor i naturresurslagen.
- fler nationalparker, bl. a. i Sjaunja,
- en plan för skydd av fjällvärlden,
- en naturvårdsgräns för skydd av de fjällnära skogarna kombinerad med ersättning till berörda markägare,
- ett program för bevarande av återstående urskogar,
- förändringar av skogsvårdslagen som skulle uppmuntra lövskogsplantering.

I denna del är regeringens proposition utomordentligt torftig. Hoten mot värdefull natur som urskogar, våtmarker och ängs- och hagmarker beskrivs utförligt men verkningfulla åtgärder saknas helt. Detta är en avgörande svaghet med regeringens miljöpolitik.

Regeringen väljer t. ex. att låta anslaget för mark för naturvård ligga på en oförändrad nominell nivå för tredje året i rad. Detta innebär givetvis en real sänkning, särskilt mot bakgrund av de stigande fastighetspriserna.

Dessutom har de nya ersättningsbestämmelserna, som till följd av en uppgörelse mellan centern och socialdemokraterna förts in i naturvårdslagen, ytterligare ökat behovet av medel. Enligt naturvårdsverket har "en drastisk försämring" inträtt i och med dessa bestämmelser.

Sverige kan enligt uppgift förlora hälften av de återstående hotade urskogarna klass I inom kort tid om inte anslagen höjs. Folkpartiet har mot den bakgrunden lagt fram två förslag. För det första en fördubbling av anslaget för mark för naturvård. För det andra nya regler så att domänverksmark kan överföras till naturvårdsfonden utan ersättning. Staten skall inte betala staten för skydd av orörd natur.

Vidare avhandlas naturvårdsverkets omfattande fjällutredning mycket summariskt och utan något förslag till en naturvårdsplan för fjällvärlden.

Naturvårdsverket har nyligen gjort en inventering av riksobjekt enligt naturresurslagen. Länsstyrelserna bör utarbeta säkerställandeplaner med utgångspunkt i detta material. En samlad inventering av lämpliga framtida naturreservat bör nu göras.

Den gröna naturvården lider av uppenbart otillräckliga personalresurser. Bildande av naturreservat är t. ex. en tidskrävande uppgift. Mycket kraft måste ägnas åt brandkårsutryckningar för att avvärja akuta hot mot värdefull natur. Andra uppgifter blir eftersatta. Enligt vår uppfattning bör länsstyrelsernas naturvårdsenheter tillföras 7 milj. kr. för att förstärka den gröna naturvården. Därmed bör varje länsstyrelse kunna tillföras minst en tjänst på detta område.

Vidare bör – som föreslogs i vår partimotion i januari – ytterligare 10 milj. kr. anvisas för utredningar och inventeringar på miljövårdsområdet.

6. Åtgärder mot havsföroreningarna

Situationen i de svenska kusthaven är utomordentligt alarmerande. Övergödningen leder till omfattande fiskdöd. Förgiftningen, bl. a. till följd av utsläppen från massaindustrin samt förekomsten av miljögifter som DDT och PCB, medför att sälstammen i Östersjön i det närmaste är helt utrotad. Miljögifterna uppträder allt högre upp i näringskedjorna.

I vår partimotion från den allmänna motionstiden pekar vi på en lång rad åtgärder, som skulle hejda förstörelsen:

- ökat internationellt samarbete för att stoppa spridningen av svårnedbrytbara miljöfrämmande ämnen,
- totalförbud mot användningen av miljögiftet PCB,
- påskyndande av utvecklingen mot helt slutna massaindustrier,
- upprättande av genbanker för att förhindra utarmning av i första hand fiskbestånden,
- naturskydd av marina områden genom inrättande av marina reservat,
- insatser för att återskapa en livskraftig sälstam,
- åtgärder för att minska kväveläckaget från jordbruk, kommuner och industrier. Bland åtgärderna märks t. ex. en höjning av gödselmedelavgiften och ökade krav på en mer långtgående reduktion vid reningsverken.

Regeringens förslag när det gäller att minska miljögifter och utsläpp av när-salter bygger på naturvårdsverkets utmärkta förslag till aktionsplan. Vi delar dess mål och ambitioner.

I propositionen nämns miljögiftet PCB som ett av de svåraste hoten. Trots förbud mot användning av PCB i nya installationer är giftet i omlopp och riskerar att även i framtiden ställa till svåra skador. Problemet kommer sannolikt att förvärras, när olika typer av teknisk utrustning skall fasas ur användningen.

All användning av PCB måste därför totalförbjudas. Det skulle tvinga användarna att snabbt byta ut gamla PCB-installationer. Ett farligt miljöhot skulle därmed kunna undanröjas.

Regeringen föreslår att massindustrins utsläpp skall begränsas till 1,5 kilogram bundet klor per ton massa. Det är ett uttryck för hårdare krav på massindustrin – något som vi länge har efterlyst.

Men målet måste sättas högre än vad regeringen gör.

Massindustrins utsläpp måste i det närmaste helt elimineras – målet bör vara att klara detta kring sekelskiftet. Avgifter på de resterande utsläppen skulle sannolikt skynda på forskningen kring helt slutna processer. Även här tvingas vi dock konstatera att värdefull tid har gått förlorad genom att regeringen dröjt med konkreta förslag till utformning av en avgift på utsläppen av organiska klorföreningar.

Vidare bör 5 milj. kr. avsättas för åtgärder i hotade områden såsom Kattegatt enligt vad som föreslogs i vår partimotion i januari.

7. Åtgärder mot freonanvändningen

Nedbrytningen av det skyddande ozonskiktet framstår som ett av framtidens stora miljöhot. Nya uppgifter tyder på att situationen är än allvarligare än forskare tidigare trott. En färsk rapport från NASA visar att tunnningen också sker över det norra halvklotet. Om uppgifterna stämmer, vilket det inte finns anledning att betvivla, befinner sig också de skandinaviska länderna i en utsatt situation.

Utsläppen av freoner måste hejdas. Mot den bakgrunden krävde riksdagen redan 1985 en nationell handlingsplan mot freonutsläppen. Den har dröjt oacceptabelt länge.

I folkpartiets motion från i januari upprepas de sedan flera är föreslagna huvuddragen i ett sådant program:

- en 85-procentig minskning av freonanvändningen på fem år och ett totalstopp inom tio år,
- förbud mot användning av freon inom nya områden,
- krav på effektiv återvinning,
- miljöavgift,
- ytterligare internationella initiativ för mer kraftfulla åtgärder.

Regeringen föreslår i sin proposition en avvecklingsplan, som innebär att freonanvändningen i huvudsak är avvecklad senast vid utgången av 1994. Inom industrin finns en stark medvetenhet om problemen och man har vid

upprepade tillfällen förklarat sig vara beredd att medverka till en avveckling genom frivilliga åtgärder. Mot den bakgrunden ter sig regeringens tidsplan trots förseningen realistisk – vi delar dess ambitioner.

Vikten av skyndsamma åtgärder måste understrykas. Regeringens förslag bör därför kompletteras med två åtgärder, som nu saknas. Det första är ett uttryckligt förbud mot användning av freon på nya områden. Det andra är krav på att industrin måste anvisa metoder för en effektiv återvinning av freon.

Andra farliga ämnen

Även andra gaser kan sannolikt innebära hot mot ozonskiktet. Dit hör t. ex. metan och dikväveoxider, liksom andra i dag okända ämnen. Intensifierad forskning är nödvändig för att kartlägga hotbilden.

8. Åtgärder mot avfallsberget

I miljömotionen från den allmänna motionstiden föreslog vi bl. a. följande för att begränsa avfallsproblemen:

- För att påskynda utvecklingen mot slutna system och återvinning bör den svenska lagstiftningen kompletteras med generellt krav på återvinning.
- staten bör stimulera industrin till ett förnyat försök med en s. k. avfallsbörs som förmedlar kontakter mellan industrier, där den enes avfall blir den andres råvara.
- miljömärkning med UNEP:s "blå ängel" av särskilt miljövänliga produkter, likt det system som redan finns i Västtyskland, samt märkning om hur produkten bäst återvinns bör införas för att förbättra konsumentupplysningen.
- den pågående inventeringen av nedlagda deponier måste följas av konkreta skyddsåtgärder. Ansvaret för detta bör ligga på den tidigare huvudmannen.
- ett säkerställandeprogram måste upprättas för den omfattande deponeeringen av miljöfarligt avfall vid SAKAB:s anläggning i Kumla.
- pant för miljöfarliga batterier och bilbatterier bör införas.

Regeringen avstår från att lämna några förslag för att minska avfallsberget. I stället redovisas kortfattat regeringens allmänna syn och det utredningsuppdrag som givits naturvårdsverket.

Regeringens principiella syn att mängden avfall och avfallets farlighet bör minskas genom åtgärder vid tillverkningen och konsumtionsledet delas av folkpartiet. Men det är också angeläget att åtgärder vidtas vid det slutliga omhändertagandet. Lagstiftningen måste kompletteras med ett generellt krav på återvinning. I en sådan lag måste ansvarsfördelningen mellan stat, kommuner och företag klarläggas.

Det är viktigt att slå fast att staten har det övergripande ansvaret för miljövärden. Företagen agerar inom de ramar som staten ställer upp. För att ge industrin incitament att agera miljövänligt föreslår folkpartiet att admini-

strativa och ekonomiska styrmedel skall kombineras så att företagen övergår till slutna processsystem eller investerar i modern teknik. Riktigt utformade styrmedel innebär att miljöhänsyn kommer att löna sig för såväl företag som enskilda.

Utän att föreslå några som helst konkreta åtgärder vill regeringen "----stryka under betydelsen av ett mer aktivt arbete vad gäller det miljöfarliga avfallet----". Vi delar uppfattningen att större aktivitet krävs och då främst från regeringens sida.

Folkpartiet har redan under allmänna motionstiden uppmärksammat problemen med den omfattande deponeringen av miljöfarligt avfall hos SAKAB. Ett säkerställandeprogram för deponering och hantering av miljöfarligt avfall bör tas fram.

Det bör undersökas om det är rimligt att endast en anläggning i landet skall ha huvudansvaret för hantering och deponering av miljöfarligt avfall. Frågan är aktuell i samband med diskuterad utbyggnad av SAKAB. Det förslag vi tidigare redovisat om säkerställandeprogram bör vara övergripande och inte bara avse verksamheten vid SAKAB. I detta sammanhang menar vi också att staten genom bidrag och lån bör stimulera utveckling och tillämpning av ny teknik för återvinning och återanvändning och att arbetet med att få fram en fungerande återvinningsteknik påskyndas.

Miljöfarliga batterier med kadmium- och kvicksilverhaltigt innehåll ger betydande störningar i miljön. De årliga utsläppen från batterierna uppskattas till 6 ton kvicksilver och 16-20 ton kadmium.

Det är utomordentligt viktigt att ge människor incitament att lämna batterierna för återvinning. Vi har därför tidigare föreslagit att miljöfarliga batterier beläggs med pant. Detta bör gälla även bilbatterier.

Mot socialdemokraternas vilja beslutade riksdagen 1986 att hos regeringen begära ett förslag till pantsystem för miljöfarliga batterier. Det är mycket anmärkningsvärt att regeringen inte heller i denna proposition framlägger ett förslag i enlighet med riksdagens begäran.

Det är också anmärkningsvärt att regeringen inte ägnat frågan om återvinning av batterier någon större uppmärksamhet. Det finns ingen fungerande återvinningsteknik i landet för miljöfarliga batterier. Arbetet med framtagande av sådan teknik måste prioriteras.

Naturvårdsverket bör få använda en större del av bränslemiljöfondens resurser för utveckling av miljövänlig teknik. Riksdagen bör uttala att verket bör disponera 40 milj. kr. av fondens medel.

I propositionen redovisas förslag att minska användningen av freoner. Det är också nödvändigt att vid sidan om detta prioritera återvinning av freoner. Mängder av kylskåp och hushållsmaskiner hamnar nu på soptipparna och förbränns eller deponeras. Förr eller senare når freoninnehållet i dessa vitvaror det skyddande ozonskiktet.

Flera kommuner har frivilligt påbörjat projekt med återvinning av freoner. Generella regler för återvinning kan uppnås genom våra förslag om återvinningslag. Freoner i avfallet är emellertid en så angelägen fråga att vi upprepar vårt krav om utvidgning av bilskrotningsslagen till att också omfatta kylskåp och andra kylmaskiner. Kommunerna bör i samband med sitt

ansvar för det miljöfarliga avfallet också ha ansvaret för att de freonhaltiga delarna i materialet återvinns.

Mot. 1987/88
Jo24

9. Övriga frågor

I avsnittet Vissa övriga miljöfrågor behandlar regeringen bl. a. radonproblemet i våra bostäder. Det är mycket angeläget att åtgärder nu vidtas för att skynda på inventering av och åtgärder i hus med höga radonhalter. Folkpartiet har i en annan motion till detta riksmöte föreslagit att ytterligare 10 milj. kr. skall avsättas för åtgärder på detta område, bl. a. för att möjliggöra åtgärder även i hus med lägre halter än 400 Bq.

På senare tid har även andra problem som gäller den inre miljön i våra bostäder tagits upp till debatt. Det gäller t. ex. ventilationsproblem och dålig luft som kan bidra till olika sjukdomar, allergiska reaktioner och andra besvär. Det är angeläget att dessa frågor ägnas ökad uppmärksamhet inom ramen för statlig och kommunal miljöpolitik.

Buller anses vara den miljöstörning som berör flest människor. Enligt en uppgift som refereras i utredningen Framtidens miljövard bor ca 3–3,5 miljoner människor i Sverige i områden som utsätts för ljud från vägtrafik på en nivå över WHO:s riktvärden. Även andra – mindre allvarliga – bullerstörningar är vanliga, inte minst i våra bostäder där de ljudisolerande åtgärderna alltför ofta är otillräckliga.

Buller är inte bara irriterande utan anses också i allvarigare fall ha negativa medicinska effekter. Mot denna bakgrund har bullret hittills fått en alltför undanskymd plats i svensk miljöpolitik.

Det framgår av propositionen att ett förslag till skärpta bullernormer för motorfordon för närvarande remissbehandlas. Ytterligare åtgärder bör dock vidtas. Utredningen om miljövardens organisation föreslog att ansvariga myndigheter inom området skall utarbeta en enhetlig policy och ett samlat handlingsprogram där miljömålen inom bullerområdet tydligare anges. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Anslagsfrågor

Vi föreslår i denna motion följande anslagshöjningar:

- + 10 milj. kr. för utredningar och inventeringar
- + 7 milj. kr. för åtgärder rörande bekämpningsmedel
- + 7 milj. kr. för förstärkning av länsstyrelsernas naturvårdsenheter, den gröna naturvården
- + 5 milj. kr. för åtgärder i hotade områden som Kattegatt

I yrkanden från vår partimotion i januari som ännu inte är behandlade föreslås följande anslagshöjningar:

- + 40 milj. kr. för mark för naturvård

- + 10,8 milj. kr. för vård av naturreservat (i förhållande till det anslag som nu föreslås i miljöpropositionen; i förhållande till budgeten är det en höjning med 12,7 milj. kr.)
- + 1 milj. kr. för flora- och faunavård.

Vi föreslår vidare en ekonomisk stimulans på 1 000 kr. för bilägare som utrustar sina äldre bilar med katalytisk avgasrening. Vi avstyrker samtidigt förslaget att använda 450 milj. kr. för bidrag till bättre avgasrening på dieselfordon (eftersom vi vill tidigarelägga den obligatoriska avgasreningen). Vi bedömer att de 450 milj. kr. som regeringen tänkt använda för detta ändamål räcker för stimulanserna till den befintliga personbilsparken.

Till detta kommer att de svavelavgifter vi föreslår givetvis till en början kommer att inbringa vissa intäkter. Om de har avsedd effekt kommer intäkterna dock att successivt reduceras – förhoppningsvis i snabb takt.

11. Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad aktivitet för att åstadkomma internationella överenskommelser om begränsningar av kväveoxidutsläppen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationella åtgärder för att åstadkomma ett totalt stopp för användningen av CFC och andra ämnen som skadar ozonskiktet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konsultationer m. fl. åtgärder inom ramen för den nordiska miljöskyddskonventionen,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljö kvalitetsnormer,

5. att riksdagen beslutar avskaffa straffriheten vid miljöbrott i ringa fall,

6. att riksdagen avslår regeringens förslag om obligatorisk kommunal tillsyn över de anmälningspliktiga anläggningarna,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppbyggnad av ett system med miljörevisorer,

8. att riksdagen beslutar belägga utsläpp av svaveldioxid från industriprocesser med en miljöavgift på 4 000 kr./ton svaveldioxid i enlighet med vad som anförts i motionen,

9. att riksdagen beslutar belägga svavel i olja med en miljöavgift på 8 kr./kg svavel i enlighet med vad som anförts i motionen,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en minskning av mängden ozon och andra fotokemiska oxidanter med 75%.

11. att riksdagen beslutar om ett gränsvärde på 0,05 g svavel per MJ bränsle som skall träda i kraft senast 1992.

12. att riksdagen beslutar att de skärpta avgaskraven för lätta fordon skall träda i kraft fr. o. m. 1990 års modeller.

13. att riksdagen beslutar att de skärpta avgaskraven för tunga fordon skall träda i kraft fr. o. m. 1992 års modeller.

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en miljöavgift på importerade fordon som inte uppfyller kraven bör övervägas.

15. att riksdagen avslår regeringens förslag om ekonomiskt stöd till frivilliga inköp av dieselfordon som uppfyller avgaskraven.

16. att riksdagen beslutar införa ett statligt stöd på 1 000 kr. per bil till bilägare som kompletterar äldre bilar med katalytisk avgasrening.

17. att riksdagen hos regeringen begär att naturvårdsverket får i uppdrag att lägga fram förslag till skärpta avgasnormer för bensinbilar fr. o. m. 1995 års modell.

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om intensifierad forskning för att ytterligare reducera utsläppen från motorfordon.

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skärpta miljökrav på flygtrafik och sjöfart.

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkt svavelhalt i bunkerolja till 1% fr. o. m. 1990 alternativt skärpta krav på rökgasrening med motsvarande effekt,

21. att riksdagen beslutar om en höjning av bilskrotningspremien till 1 500 kr. och motsvarande höjning av bilskrotningsavgiften,

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kalkningsverksamheten och selentillförsel.

23. att riksdagen hos regeringen begär att naturvårdsverket får i uppdrag att snarast möjligt redovisa hur ytterligare och snabbare begränsningar av kväveoxid- och kolväteutsläppen skall kunna ske.

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag till hur lövskogsandelen skall kunna ökas i särskilt drabbade områden.

25. att riksdagen beslutar bevilja kemikalieinspektionen fyra nya tjänster.

26. att riksdagen hos regeringen begär att avgifterna för kemikalieinspektionens verksamhet höjs i den utsträckning som behövs för att finansiera fyra nya tjänster.

27. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerställandeplaner för riksobjekt och en samlad inventering av lämpliga framtida naturreservat.

28. att riksdagen beslutar tilldela länsstyrelsernas naturvårdsenheter ytterligare 7 milj. kr. för att förstärka den gröna naturvården.

29. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om mål för reduktion av massaindustrins utsläpp.

30. att riksdagen för budgetåret 1988/89 anslår 5 milj. kr. för åtgärder i hotade områden som Kattegatt.

31. att riksdagen för budgetåret 1988/89 anslår 7 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit i budgetpropositionen för insatser rörande bekämpningsmedel.

32. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvidgning av bilskrotningslagen.

33. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om intensifierad forskning för att klarlägga hoten mot ozonskiktet.

34. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om pant på miljöfarliga batterier.

35. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerställandeprogram för miljöfarligt avfall.

36. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om återvinning av miljöfarliga batterier.

37. att riksdagen beslutar att naturvårdsverket skall disponera 40 milj. kr. ur bränslemiljöfonden för stöd till ny miljöskyddsteknik.

38. att riksdagen för utredningar och inventeringar inom miljö-
vårdsområdet för budgetåret 1988/89 anslår 10 milj. kr. mer än rege-
ringen föreslagit.

39. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ett samlat handlingsprogram mot buller.

Stockholm den 5 april 1988

Bengt Westerberg (fp)

Ingemar Eliasson (fp)

Karin Ahrlund (fp)

Anne Wibble (fp)

Lars Ernestam (fp)

Kerstin Ekman (fp)

Birgit Friggebo (fp)

Jan-Erik Wikström (fp)

Innehållsförteckning

Mot. 1987/88

Jo24

	s.
Sammanfattning.....	1
1. Inledning	2
2. Internationella åtgärder.....	3
3. Miljöskador, regelsystem och organisation	6
Ekonomiska styrmedel	8
4. Åtgärder mot försurningen och kemiska ämnen	9
Målsättning.....	9
Utsläpp vid förbränning	10
Skärpta avgaskrav för fordon	10
Övriga åtgärder för att minska försurningen	11
Åtgärder mot kemikalieanvändningen.....	11
5. Naturvård	12
6. Åtgärder mot havsföroreningarna	13
7. Åtgärder mot freonanvändningen	14
Andra farliga ämnen.....	15
8. Åtgärder mot avfallsberget.....	15
9. Övriga frågor.....	17
10. Anslagsfrågor	17
11. Hemställen	18

